

KŮŽE JE NÁŠ NEJVĚTŠÍ ORGÁN

Dermatovenerologické (známější jako kožní) oddělení ÚVN poskytuje léčebně preventivní péči nejen pro vojáky a příslušníky ministerstva vnitra, ale také pro civilní pacienty spádové oblasti Prahy 6 a ostatní pacienty dle doporučení. Primářem oddělení je MUDr. Jaroslav Hoffmann, který odpovídal na naše otázky.

Pane primáři, přibližte, prosím, celé spektrum činností vašeho oddělení a jeho strukturu...

Dermatovenerologické oddělení ÚVN v současné době disponuje 17 lůžky akutní dermatologické péče včetně třech nadstandardních pokojů, dále provozujeme tři ambulance všeobecné dermatovenerologie, zákrovový sálek pro korektivně dermatologické výkony a kabinet fyzikální terapie. V rámci ambulantního provozu je poradna pro hojení chronických ran a klinicko-onkologické demonstrace pro kožní nádory či sporné případy.

Několik let je již úspěšně v provozu centrum pro biologickou léčbu těžkých forem lupenky, a to za jednodenní hospitalizace nebo formou denního stacionáře.

Vedle ošetřování spádových pacientů z Prahy 6 zajišťujeme samozřejmě i péči ve prospěch našeho zřizovatele - Ministerstva obrany, tedy péči o vojáky a jejich rodinné příslušníky, o příslušníky ostatních ozbrojených složek, o vojenské důchodce, válečné veterány, provádíme také posudkovou činnost při vyšetřování žadatelů o vojenské povolání.

V rámci nemocnice zajišťujeme odbornou konsiliární činnost pro pacienty ostatních oddělení, jsme také zařazeni do systému služeb ústavní pohotovosti.

Jaké máte personální obsazení?

Všechny vyjmenované činnosti musí zvládat celkem se sedmi lékařskými úvazky a 22 zaměstnanci nelékařských profesí.

Kolik pacientů ročně projde vaší ambulancí a kolik je hospitalizovaných?

Na lůžkové části za kalendářní rok průměrně provedeme bezmála 400 hospitalizací.

Ambulancí ročně projde průměrně 20 000 pacientů a na sálku provedeme kolem 1 200 drobných výkonů za rok.

Přibývá pacientů s dermatologickými problémy?

Ano, nepochybně, a to z řady příčin: zhoršujících se podmínek životního prostředí, nárůstu alergií, nárůstu nádorových kožních onemocnění apod.

S jakými zdravotními problémy za vámi nejčastěji pacienti přicházejí?

Nejčastěji nemocní přicházejí pro infekce kůže, ať již houbové infekce, ale také bakteriální - nejčastěji růže, virové - pásově opary a podobně. Zvyšuje se počet pacientů s atopickým ekzémem, s lupenkou, stoupají počty kožních nádorů, přibývá výskytu i chronických ran zejména na bérkách u seniorů nebo jako komplikace u cukrovky.

Má na kožní choroby vliv i stres?

Ano, jistě, u některých onemocnění je stresová situace uváděna přímo jako spouštěcí moment při vzniku či novém vzplanutí onemocnění, hovoříme pak o psychosomatických onemocněních. Nejvíce je to patrné například u atopického ekzému či lupenky.

Zajímalo by mě i to, jaká je tendence výskytu venerických chorob?

V posledních letech u kapavky pozorujeme stagnaci. Čísla jsou poměrně nízká, problém spíše činí její léčba, a to zejména díky vzniku rezistentních kmenů původce kapavky na běžná antibiotika.

Naopak narůstají počty nové zjištěných případů příjice, a to v jejím I. i II. stadiu. Občas zachytíme i nějaké exotičtější pohlavně přenosné infekce.

Jsou známy příčiny tohoto trendu?

Příčinu vidím zejména ve zvýšeném

pohybu osob ať již v rámci turistiky nebo i imigrace.

Vzrostl za poslední léta počet pacientů s rakovinou kůže?

Ano, stoupá počet jak melanomových, tak i nemelanomových kožních nádorů.

Čím je melanom tak nebezpečný?

Zejména tím, že se na něj dá i zemřít. Průběh onemocnění u melanomu bývá občas dosti nevyzpytatelný a překvapivý. Zásadní je včasná diagnostika a odstranění nádoru co nejdříve, nejlépe v době, kdy představuje ještě nižší riziko. Při jeho určení se vychází z tloušťky nádoru: do 1 mm je nízký, low risk, nad 1 mm pak vysoký, high risk. Od toho se pak odvíjí i další postup v léčbě a v dalším vyšetřování.

Proč melanomu přibývá?

Nejspíše je to měnícími se podmínkami zevního prostředí, přibývajícím množstvím UV záření při ubývání ozonové vrstvy, životním stylem a snaze se opalovat

a vypadat „pěkně“. Svou roli hraje i genetická dispozice.

Existuje nějaká prevence, jak se lze před vznikem zhoubných kožních změn účinně chránit?

Samozřejmě existuje, zejména se chovat rozumně při expozici UV záření, a to zejména již od útlého dětství. Dnes je na trhu dostatek kvalitních a i cenově dostupných prostředků sloužících k ochraně před UV zářením, a to pro dospělé i pro děti. Jejich řádné používání je nejlepší prevencí vzniku nádorových kožních onemocnění v pozdějším věku. Důležité je i pravidelné vyšetření a kontroly pacientů, kteří mají mnohočetné pigmentové projevy.

Změnil se přístup lidí k prevenci?

Ano, určitě, díky probíhající a prakticky

nepřetržité osvětě stoupá počet pacientů, kteří si dojdou preventivně k vyšetření znamének a pih.

Jak často je vhodné si nechat zkontrolovat znaménka?

Většinou se doporučuje 1x ročně. K tomu slouží i plošná osvětlově preventivní akce před počínající letní sezonou - Evropský den melanomu. Tato akce probíhá již řadu let vždy druhé pondělí v květnu a naše oddělení se do ní již od počátku aktivně zapojuje. V jejím rámci si každý bez objednání a zdarma může svá znaménka nechat vyšetřit.

Nakolik důležité je včasné zjištění této nemoci?

Zejména u melanomu je toto zásadní podmínka úspěchu léčby.

Lze se v dnešní době ubývající ozonové vrstvy vůbec správně opalovat?

Správně je se zejména nespálit, opalování ale zdravé rozhodně není, je nutno používat správně fotoprotekci jako nejdůležitější část prevence kožních nádorových onemocnění.

Jsou škodlivá solária?

Ano.

U melanomu se teď objevila takzvaná cílená léčba. Co je to?

Nejspíše máte na mysli biologickou léčbu. Je to nová metoda léčby, kdy se významným způsobem ovlivňuje imunita člověka používáním monoklonálních protilátek. Tento způsob terapie ale má také své limity a přísné indikace a nijak zásadně neovlivňuje prognózu směrem k vyléčení pacientů, u nichž je indikován.

Je pravda, že kůže je náš největší orgán?

Ano, je to pravda. Kůže tvoří přibližně 20 % hmotnosti těla a její povrch činí u urostlého člověka 1,5-2 m². Krom toho, že tvoří bariéru mezi zevním prostředím a organizmem, má řadu dalších funkcí, například při regulaci teploty těla, ochranně před UV zářením a funguje také jako smyslový orgán pro cití.

Není naše posedlost hygienou přehnaná a nenarušuje přirozenou rovnováhu kůže? Je vůbec zdravé se mýt?

No, nemyslím si to paušálně, někteří lidé by si zasloužili úroveň hygieny spíše pozvednout. Ale teď vážně: mytí jako takové nevádí, spíše vadí nadbytečné používání detergentů, syndetů, saponátů apod. Tyto prostředky vysušují a odmašťují kůži a porušují tak její přirozenou bariérovou funkci, umožňuje to pak například snazší alergizaci kůže.

Co antiperspiranty, deodoranty a parfémy?

To je podobný problém. Ale nikomu asi není příjemný zápach potu, takže když se tyto prostředky používají s rozumem, nic proti nim nemám. Zde hrozí pouze v problémových partiích (podpaží apod.) vznik kontaktní dermatitidy či alergického ekzému na složky parfémů a deodorantů - ale to se většinou řeší, až objeví-li se nějaké potíže.

Jiří Hruška

foto: archiv ÚVN

Druhou část rozhovoru s primářem Dermatovenerologického oddělení ÚVN MUDr. Jaroslavem Hoffmannem přineseme v příštím čísle časopisu VELESLAVÍN39.